

SOT
KA
MO.
fi

Kainuun ympäristöterveyspalvelut

Ympäristöterveysjaosto 10.09.2025

Ympäristöterveys palvelut

- ⌕ pyrkii ympäristöperäisten terveysriskien vähentämiseen
- ⌕ poistamiseen
- ⌕ ehkäisemiseen

On osa ennaltaehkäisevää terveydenhuoltoa.

Ympäristöterveyspalveluihin kuuluvat terveydensuojelun, elintarvikkeiden, tupakkalain ja eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta sekä eläinlääkäripalvelut.

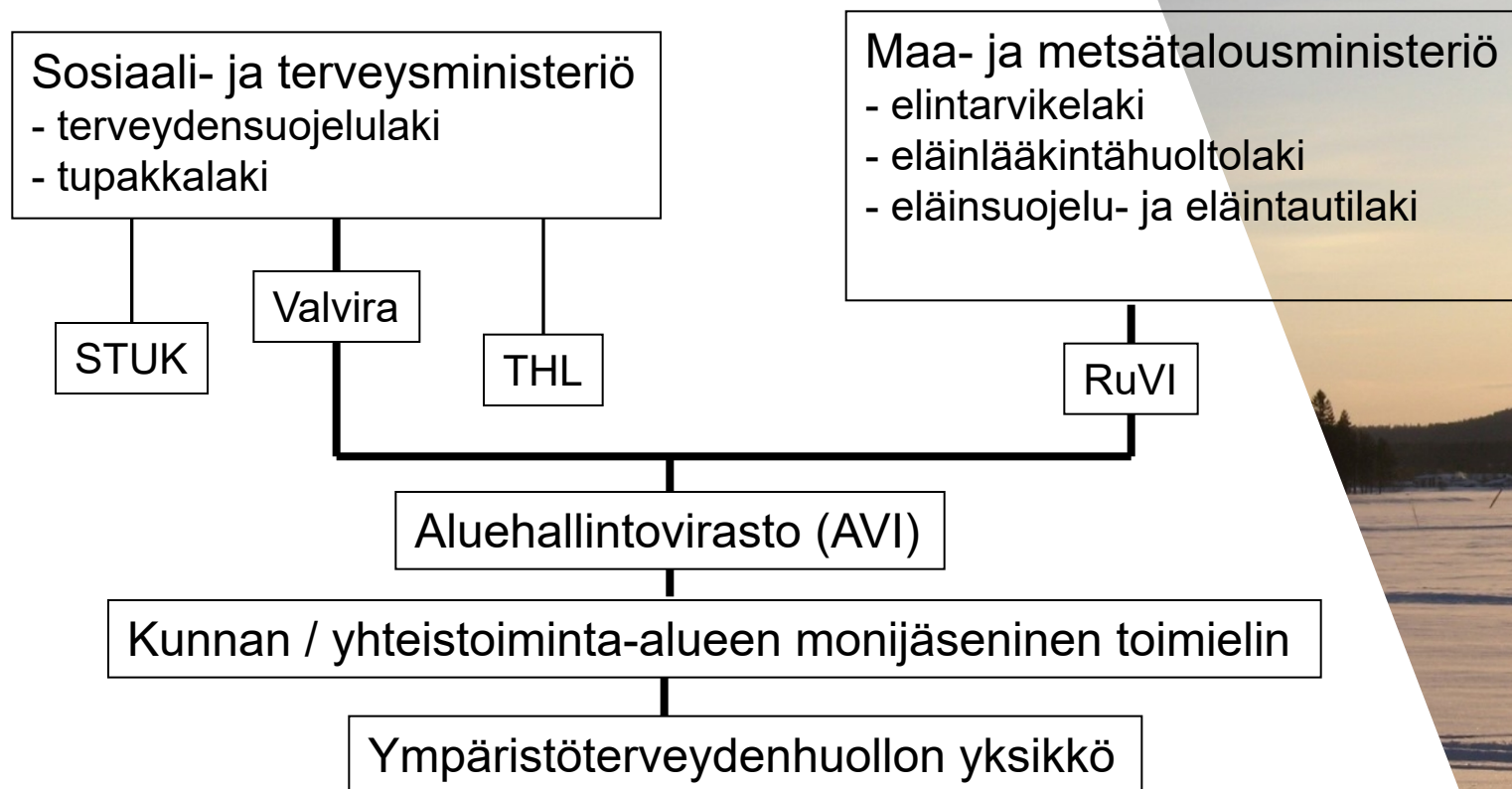
Keskusvirastot Ruokavirasto ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, Valvira laativat yhdessä ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman. Valvontaohjelmassa määritellään yhteiset periaatteet elintarviketurvallisuuden, terveydensuojelun, tupakkavalvonnan ja eläinten terveyden- ja hyvinvoinnin toimialojen valvontaohjelmille sekä ympäristöterveydenhuollon kunnallisten valvontaviranomaisten valvonnalle.

Vuoden 2026 alussa valtion hallinnon muutokset vaikuttavat niin, että Ruokaviraston lisäksi tulee valtakunnallinen lupa- ja valvontavirasto (AVIt lakkaavat ja niiden toiminta siirtyy em. virastoihin).

1. Organisaatio

1.1 Valtakunnallinen

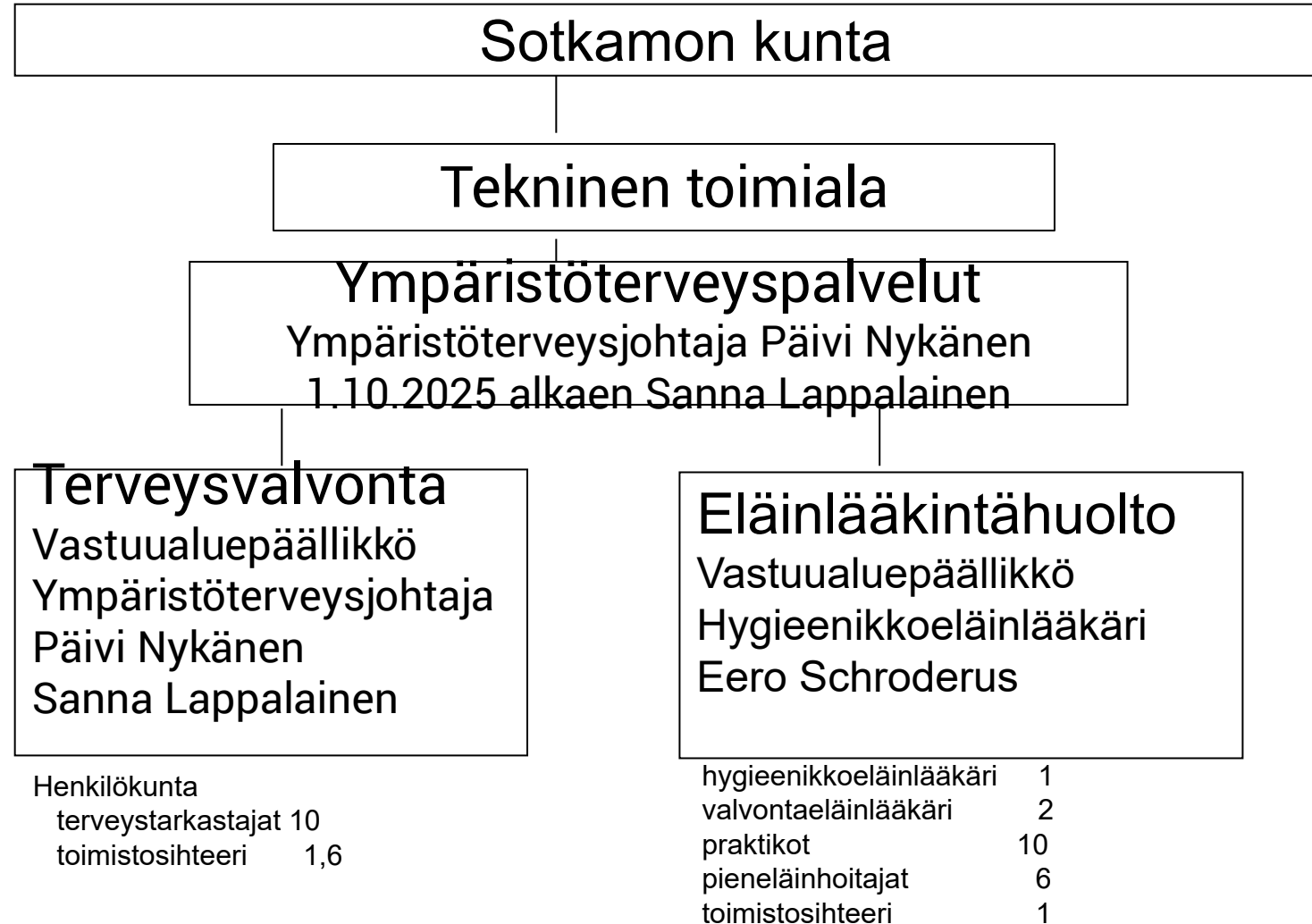
Valvira = Sosiaali-ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

RuVi = Ruokavirasto

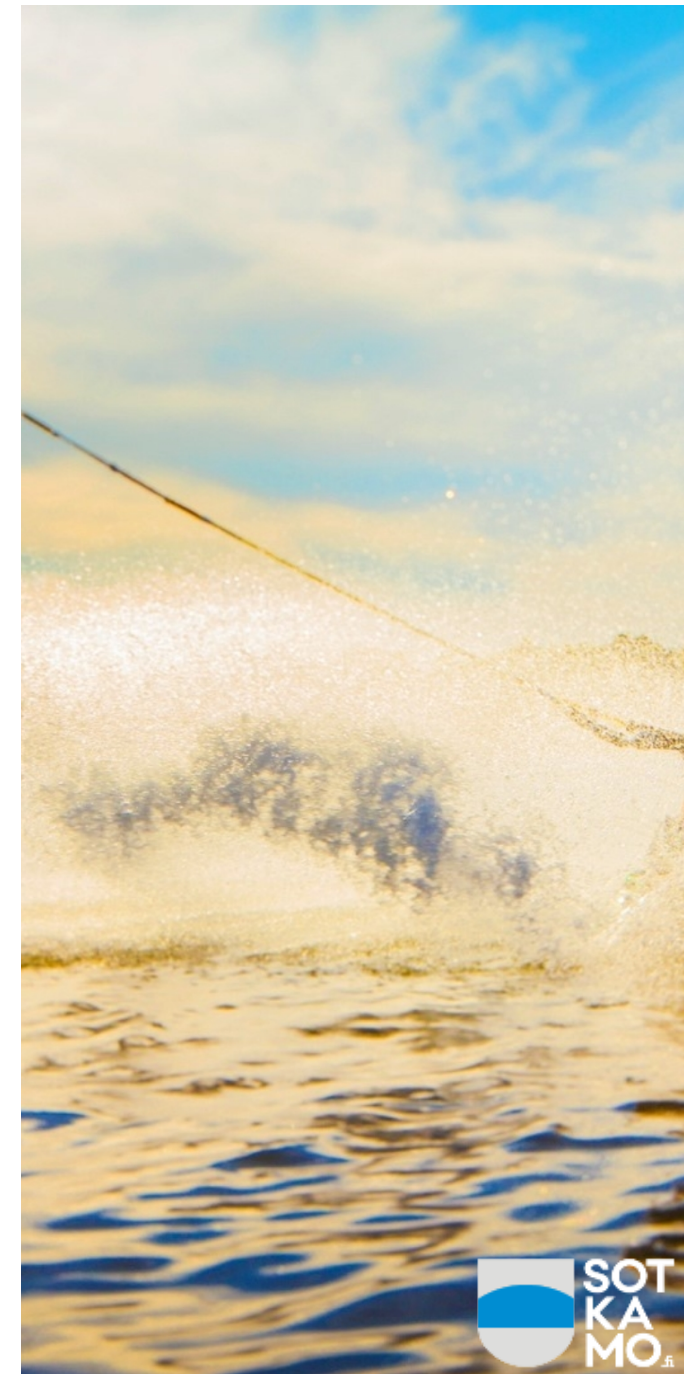
THL = Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

STUK = Säteilyturvakeskus

1.2 Sotkamon kunta

Vakinainen henkilöstö 32 htv + ELH:n sijaiset

1.3 Hallinto ja päätöksenteko

- Kainuun ympäristöterveyspalvelujen järjestämisestä on sovittu kuntien hyväksymällä yhteistoimintasopimuksella, vastuukuntana Sotkamo
- Ympäristöterveydenhuollon järjestämisestä säädetään yhteistoiminta-alueesta annetulla lailla (410/2009) => alueella oltava vähintään 10 htv yksikkö.
- Ympäristö- ja teknisen lautakunnan alainen ympäristöterveysjaosto kokoontuu tarvittaessa, vähintään 4 kertaa vuodessa.
- Ympäristöterveysjaoston alla toimii ympäristöterveysyksikkö / ympäristöterveyspalvelut.
- Sotkamon valtuusto asettaa ympäristöterveysjaoston valtuustokaudeksi.
- Jaoston puheenjohtajuus Sotkamolla (kaudella 1.1.2023-2025 pj. Ella Mustakangas ja jatkuu edelleen kaudella 2025 - 2029)
- Sopimuskunnat nimeävät ympäristöterveysjaostoon kukin yhden (1) jäsenen ja hänelle henkilökohtaisen varajäsenen. Varapuheenjohtajan toimikausi on kaksi vuotta, ja se kiertää sopimuskuntien asukaslukuun perustuen suurimmasta pienimpään: (Kajaani, Kuhmo, Suomussalmi, Paltamo, Hyrynsalmi ja Ristijärvi).

Päätöspöytäkirjat löytyvät Sotkamon sivuilta.

<https://sotkamod10.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetings&id=2264>

Delegoinnit

- **Suurin osa lakien mukaisista tehtävistä on delegoitu viranhaltijoille (lausunnot tiedoksi ympäristöterveysjaostolle).**

Monijäsenisessä toimielimessä käsitellään mm.:

- **talousarvioon liittyvät asiat**
- **valvontasuunnitelmat- ja kertomukset**
- **maksut, taksat, subventiot**
- **laissa monijäseniselle toimielimelle määrätyt asiat.**

Vuoden 2023 aikana on keskitytty erityisesti eläinlääkintähuollon kehittämiseen Kainuun alueella.

Kainuussa on haasteita eläinlääkäreiden saatavuudessa, sijaisuuksien täyttämisessä, päivystyksen järjestämisessä. Tämä on myös koko Suomea koskeva ongelma.

1.4 Talous

Kuntien yhteistoimintasopimuksen mukaan terveystalouden nettokustannukset jaetaan sopijapuolille asukaslukujen suhteessa.

Talousarviossa käytetään toissa vuoden viimeisen päivän asukaslukua (esim. vuoden 2026 talousarviossa käytetään asukaslukua 31.12.2024) sekä eläinlääkintähuollossa kustannusten jaon perusteena käytetään edellisen syksyn nautamäärää(vuoden 2026 talousarviossa vuoden 2025 syksyn tilannetta).

Nettokustannuksissa huomioidaan varsinaisten toimintatuottojen ja -kustannusten lisäksi Sotkamon kunnan sisäisesti vyörytettävät tuotot ja kustannukset. Vyörytysten laskemisessa noudatetaan Sotkamon kunnassa käytössä olevia vyörytysperusteita.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2023	TA 2024	TP 2024	TP 2024/ TA 2024, %	TP 2024/ TA 2024, €	TP 2023- TP 2024, %
MYYNTITUOTOT	1 822 820	2 233 857	2 225 254	99,6 %	-8 603	22,1 %
MAKSUTUOTOT	399 838	354 960	400 893	112,9 %	45 933	0,3 %
TUET JA AVUSTUKSET	0	351	0	0,0 %	-351	
MUUT TOIMINTATUOTOT	120	4 000	105	2,6 %	-3 895	-12,5 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	2 222 778	2 593 168	2 626 251	101,3 %	33 083	18,2 %
HENKILÖSTÖKULUT	-2 013 498	-2 235 607	-2 157 876	96,5 %	77 731	7,2 %
PALVELUJEN OSTOT	-186 748	-191 280	-202 827	106,0 %	-11 547	8,6 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-109 074	-115 190	-137 002	118,9 %	-21 812	25,6 %
AVUSTUKSET	-74 734	-60 000	-64 170	107,0 %	-4 170	-14,1 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-357 404	-457 194	-405 827	88,8 %	51 367	13,5 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-2 741 458	-3 059 271	-2 967 701	97,0 %	91 570	8,3 %
TOIMINTAKATE	-518 680	-466 103	-341 450	73,3 %	124 653	-34,2 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	0	0	-366		-366	
VUOSIKATE	-518 680	-466 103	-341 816	73,3 %	124 287	-34,1 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET YHTEENSÄ	-12 355	-3 272	-8 657	264,6 %	-5 385	-29,9 %
TILIKAUDEN TULOS	-531 035	-469 375	-350 473	74,7 %	118 902	-34,0 %
VYÖRYTYSERÄT	-35 784	0	-160 640		-160 640	348,9 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-566 819	-469 375	-511 113	108,9 %	-41 738	-9,8 %

	Yhteensä	Hyrynsalmi	Kajaani	Kuhmo	Paltamo	Ristijärvi	Sotkamo	Suomussalmi
Asukasluku 31.12.2023	67805	2063	36513	7582	3037	1164	10274	7172
Asukasluku %		3,0 %	53,9 %	11,2 %	4,5 %	1,7 %	15,2 %	10,6 %
Nautojen määrä lypsykarjataloilla	8449	552	1005	2231	352	609	2588	1112
Nautojen määrä lypsykarjataloilla %		6,5 %	11,9 %	26,4 %	4,2 %	7,2 %	30,6 %	13,2 %

1.8.2024 tilanne

Terveysvalvonta

Asukasluku 100 %	3,04 %	53,85 %	11,18 %	4,48 %	1,72 %	15,15 %	10,6 %	100 %	
	23	409	85	34	13	115	80		759

Eläinlääkintähuolto

Asukasluku 70 %, naudat 30 %	4,09 %	41,26 %	15,75 %	4,39 %	3,36 %	19,80 %	11,4 %	100 %	
	77	773	295	82	63	371	213		1873

Ympäristöterveydenhuolto yht	100	1182	380	116	76	486	293		2632
	3,79 %	44,89 %	14,43 %	4,41 %	2,89 %	18,46 %	11,13 %	100,00 %	

	Yhteensä	Hyrynsalmi	Kajaani	Kuhmo	Paltamo	Ristijärvi	Sotkamo	Suomussalmi	
Asukasluku 31.12.2024	67294	2002	36433	7483	2990	1163	10185	7038	25.8.2025 tiedot tarkastettu
Asukasluku %		3,0 %	54,1 %	11,1 %	4,4 %	1,7 %	15,1 %	10,5 %	
Nautojen määrä lypsykarjatilolla	8241	541	1073	2204	316	591	2417	1099	12.8.2025 tilanne
Nautojen määrä lypsykarjatilolla %		6,6 %	13,0 %	26,7 %	3,8 %	7,2 %	29,3 %	13,3 %	

Terveysvalvonta

Asukasluku 100 %	2,98 %	54,14 %	11,12 %	4,44 %	1,73 %	15,14 %	10,5 %	100 %
------------------	--------	---------	---------	--------	--------	---------	--------	-------

Eläinlääkintähuolto

Asukasluku 70 %, naudat 30 %	4,05 %	41,80 %	15,81 %	4,26 %	3,36 %	19,39 %	11,3 %	100 %
------------------------------	--------	---------	---------	--------	--------	---------	--------	-------

2. Terveysvalvonta

Tehtävät

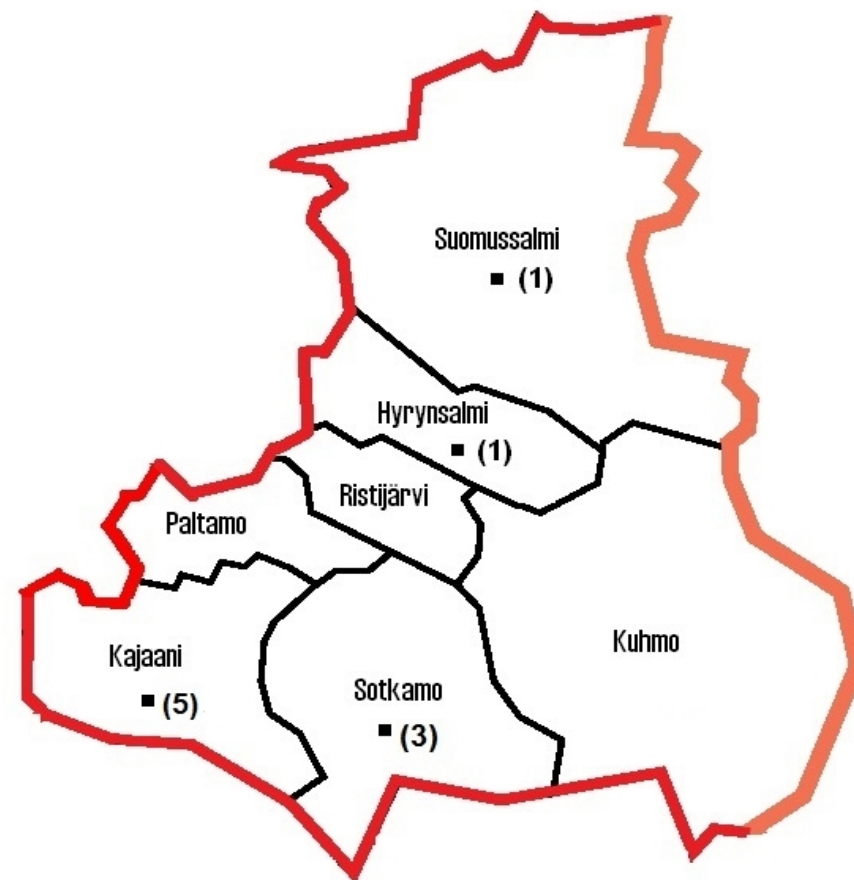
1. Elintarvikevalvonta
 2. Asuinhuoneistojen ja muiden huoneistojen valvonta
 3. Talous-, uimavesi- ja uima-allasvesivalvonta
 4. Elintarvikkeita tuottavien laitosten valvonta
 5. Tupakkatuotteiden myynnin ja mainonnan sekä tupakointikieltojen valvonta
- Tiimit: elintarvikevalvonnan ja terveystarkastuksen tiimit
 - Työalueena usea kunta tai erikoistehtävissä koko Kainuu (mm. meluasiat / mittaukset)

Tehtäviin kuuluu

- Lupien ja ilmoitusten käsittelyt
- Lausuntojen antaminen
- Tarkastukset
 - suunnitelmalliset tarkastukset (kohteita yht. 1042 kpl)
 - muut tarkastukset
 - Näytteenotto
- Mittaukset
- Neuvonta ja ohjaus

TERVEYSVALVONTA

- Terveystarkastajien toimipisteet

3. Eläinlääkintähuolto

Tehtävät

- Eläinten terveyden ja sairauksien hoito ja muu eläinlääkäriapu
- Alkutuotannon valvonta
- Eläimistä saatavia elintarvikkeita valmistavien laitosten valvonta
- Tuotantoeläinten terveydenhuolto
- Eläintautien vastustaminen ja ennaltaehkäiseminen
- Eläinten hyvinvoinnin valvonta
- Vierasainevalvonta
- Sivutuotevalvonta

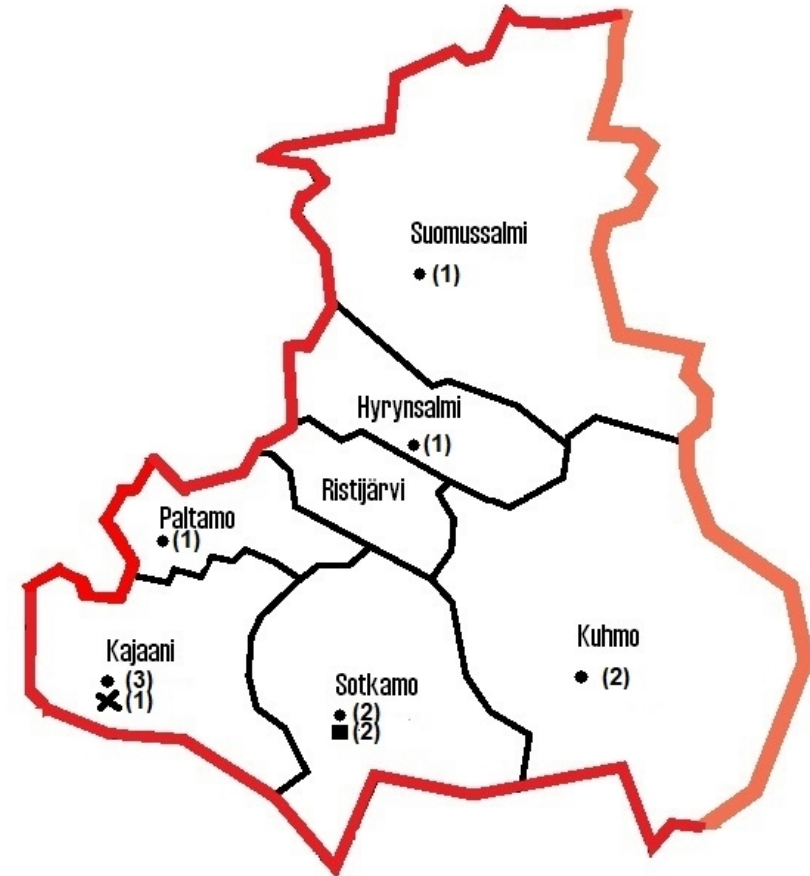
Eläinlääkäreiden tehtäväjako

- Hygieenikkoeläinlääkäri: eläinperäisiä elintarvikkeita tuottavien laitosten valvonta, eläinperäisten sivutuotteiden käytön valvonta.
- Valvontaeläinlääkäri: eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta ja neuvonta, alkutuotannon valvonta
- Praktikat: peruseläinlääkäripalvelut ja tuotantoeläinten terveydenhuolto

ELÄINLÄÄKINTÄHUOLTO

- vastaanotto
 - x hygieenikkoeläinlääkäri
 - valvontaeläinlääkäri
 - ❖ eriytetty pieneläin- ja suur-
eläinpäivystys
- pieneläinhoitaja:
Kajaanissa (2)
Suomussalmella (1)
Sotkamossa (2)
Kuhmo (1)

4. Yhteistyö

➤ Kunnat

- vesihuolto, ruokahuolto, kaavoitus, kiinteistöt, valmius

➤ HVA

- valmius, häiriötilanteet (vesi- ja elintarvikeperäiset epidemiat), zoonoosit

